

փշուր փշուր, այդ Միութիւնը, իբր գերագոյն հեզմանք սակայն զինքն պահելով դեռ տարիներ մեր առջեւ, իբրեւ ինք իրեն աննախնայի նիւթեղէն ստուերը:» (էջ 37)

Կոմիտասի մէջ ապրում էր լոկ «նիւթեղէն ստուերը», այս «Մեծ Աղէտ»ը մի աւելորդ անգամ փաստեց, թէ թուրքի հաթաղանը մարմինները մասնատելուց, թղթելուց առաջ կտոր-կտորի բաժնել էր մարդկային հոգիները, ապրողներին վերածելով կենդանի մեռելներին: Թուրք ջարդարարներ փորձեցին ջնջել ոչ միայն Հայաստանի բնիկ ժողովուրդը, այլեւ մեր ստեղծած մշակոյթը: Խեղաթիւրեցին նարտարապետութիւնը, անգամահատեցին գրականութիւնը, այլափոխեցին երաժշտութիւնը: Եթէ հայ բերդերն ու եկեղեցիներն աւերակները արմատներով կառչեցին հարազատ հողին, ապա գիրքն ու երգը ստիպուեցին գաղթել իրենց ստեղծող ժողովուրդի մնացորդներին հետ: Երգը գաղթեց, բայց շնորհիւ Կոմիտասի՝ ապրեց ու վերընձիւղուեց: Հարազատ երգ ու երաժշտութեամբ հայ հոգին վերագտաւ իր ներդաշնակութիւնը, զգայութիւնները ու նորից կապեց պատմութեան փրթուած ժամանակի թելի: Աղէտը անցաւ ու հայը սքափուելով՝ երաժշտութեան մէջ գտաւ իր կորցրած յիշողութիւնը, ասել է թէ գտաւ իր միութիւնը: Ի՞նչ Կոմիտասը... նա ոչ եւս է. «Մահը կու գայ սրբել այսօր այդ ստուերը: Ու յաւիտենութիւնը Իրեն կ'առնէ Կոմիտասը ու միաժամանակ մեզի կու տայ զայն իր բուն եղածին պէս: Իրեն կ'առնէ ու մեզի կու տայ իր Միութեանը մէջ վերահաստատած իսկական՝ Հոգի-Կոմիտասը, հայ երաժշտութեան Սուրբ-Կոմիտասը:

«Գիտնանք մեզ համար կենդանի ու ներկայ պահել զինքն»:

Իմաստասէրի եզրափակիչ խօսքերը կարող ենք ասել եւ հենց ի՛ր համար:

Շահան Պէրպէրեանը լուսամիտ ու բոլորից երաժշտական հայ իմաստասէրը, իսկապէս լուրջ եւ միանգամայն տարբեր հայեացքից «չափեց» ու արժեւորեց Հայ երաժշտութեան անչափելի հսկան՝ Կոմիտաս Վարդապետը:

Միանգամայն իրաւացի է ժողովրդական խօսքը, թէ անցնող սերունդի նկատմամբ վերաբերմունքը այն ճշգրիտ ջերմաչափն է, որ ցոյց է տալիս հասարակութեան, ընկերութեան բարոյական առողջութիւնը:

Ուստի, որպէս նորանկախ Հայրենիքի առողջ ժողովրդի զաւակ, ճիշդ գնահատենք մեր անցած սերունդի լուսաւոր երեւոյթներից նաեւ այս մէկը՝ Շահան Ռ. Պէրպէրեան իմաստասէրը, բազմաեւրոս գիտնականը ու Մեծ Անճը:

ԶԱՔԱՐԻԱ ՔՅՆՅ. ՍԱՐԻԲԵԿԵԱՆ

ԽՈԿՈՒՄՆԵՐՈՒ ՇՈՒՔԻՆ ՏԱԿ

Մարդը նման է թռչունին:
Երկուքն ալ դիւրաւ կը ճանչցուին:
Առաջինը՝ իր խօսքէն,
Երկրորդը՝ իր երգէն:

ՆԱՀԱՊԵՏ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ